

Draaiboek

Reizend Erfgoed
*brengt het museum
naar je toe!*

Dit is een uitgave van:

Erfgoedpartners, Reizend Erfgoed
Lopende Diep 8
9712 NW Groningen
www.erfgoedpartners.nl

2019

Fotografie: Elmer Spaargaren en Anjo de Haan
Vormgeving: Kalyani Bergen.

*Reizend Erfgoed wordt mede mogelijk gemaakt door: Erfgoedpartners,
het Mondriaanfonds, de Provincie Groningen en het Prins Bernhard Cultuurfonds.*

Inleiding

Voor u ligt het draaiboek van Reizend Erfgoed, een initiatief van Stichting Erfgoedpartners in samenwerking met diverse erfgoed- en zorginstellingen uit de provincie Groningen. Reizend Erfgoed is een culturele activiteit voor oudere bewoners van zorginstellingen die er zelf niet meer op uit kunnen gaan. Medewerkers van een museum of een andere erfgoedinstelling komen op bezoek en bieden de bewoners een bijzondere museale ervaring.

Reizend Erfgoed biedt de zorginstellingen en hun bewoners een laagdrempelige culturele activiteit en interactie met de buitenwereld. Musea en andere erfgoedinstellingen bereiken met Reizend Erfgoed een nieuw publiek en krijgen de kans om voorwerpen uit hun collectie te tonen die normaal verborgen blijven in het depot.

Inhoudsopgave

Wat is Reizend Erfgoed?	5
Globaal programma bijeenkomst	6
Handleiding voor zorginstellingen	7
Handleiding voor erfgoedinstellingen	8
Praktische gegevens	9

Wat is Reizend Erfgoed?

Reizend Erfgoed is letterlijk op te vatten: objecten van erfgoedinstellingen reizen naar woonzorgcentra en verzorgingshuizen. Medewerkers van die erfgoedinstellingen richten daar als het ware tijdelijk een museum in zodat de bewoners, die niet meer in staat zijn een museum te bezoeken, toch een museale ervaring kunnen krijgen.

De erfgoedmedewerkers brengen de collectie, in de rol van verteller, samen met de bewoners tot leven. De meegenomen objecten komen bij voorkeur uit de niet-kwetsbare collectie van de instelling en mogen door de deelnemers worden aangeraakt, vastgehouden en doorgegeven. Deze handelingen roepen verhalen, herinneringen, associaties en ideeën op bij de deelnemers en zijn een bron voor gesprekken. De verhalenverteller helpt de deelnemers waar nodig op weg met prikkelende verhalen en vragen.

Doelgroep Reizend Erfgoed

De Reizend Erfgoedbijeenkomsten vereisen geen culturele voorkennis van de deelnemers. Reizend Erfgoed richt zich op ouderen met een fysieke beperking. De vrijwilligers uit de erfgoedsector die de bijeenkomsten leiden zijn vaardig op het terrein van erfgoed en kennisoverdracht maar het is goed om te weten dat zij niet zijn opgeleid als zorgprofessional. Dit betekent dat Reizend Erfgoed niet geschikt is voor ouderen met (ver)gevorderde dementie. Uiteraard is er een schemergebied in cognitieve mogelijkheden en kunnen vergeetachtigheid of een korte concentratiespanne gezien worden als onderdeel van het ouder worden.

Algemeen programma bijeenkomst

Wie	Wanneer	Wat
Zorginstelling	45 minuten voor bijeenkomst	Medewerker zorginstelling bereidt ruimte voor.
Erfgoedinstelling	30-45 minuten voor bijeenkomst	Vrijwilligers van de erfgoedinstelling arriveren en bereiden bijeenkomst voor.
Zorginstelling	30 minuten vooraf	De bewoners worden opgehaald.
Zorginstelling	Start bijeenkomst	De begeleider introduceert de erfgoedinstelling.
Erfgoedinstelling	30 minuten	De eerste objecten worden een voor een uitgedeeld.
Zorginstelling	10 minuten	Koffie- en theepauze.
Erfgoedinstelling	20 minuten	De laatste objecten worden een voor een uitgedeeld.
Erfgoedinstelling	Einde bijeenkomst	De erfgoedinstelling sluit de bijeenkomst af.

Draaiboek voor de zorginstellingen

Vorbereidingen

De voorkeur gaat uit naar een groep van circa 10 tot 20 bewoners. Houd daarbij rekening met het uithoudingsvermogen van de bewoners. Houd ook rekening met eventueel gezichts- en gehoorverlies van de deelnemers. Om het programma goed te kunnen volgen zouden zij bijvoorbeeld beter voor in de zaal kunnen zitten. Let op: Reizend Erfgoed is niet geschikt voor mensen met (ver)gevorderde dementie (zie pagina 3).

Stap 1: Aanbod kiezen

- Bekijk het aanbod op de website <https://erfgoedpartners.nl/reizenderfgoed/>.
- Kies een passende erfgoedinstelling.
- Vul het aantal deelnemers en een voorkeursdatum in.
- Bevestig de aanmelding door de bestelling in uw winkelmandje te plaatsen.
- Rond de bestelling af door uw gegevens in te vullen en een betaalmogelijkheid te kiezen.

Stap 2: Afspraak maken

- De erfgoedinstelling neemt binnen een week contact met u op om een afspraak te maken.
- Vraag de erfgoedinstelling eerst langs te komen voor een kennismakingsgesprek.
- Kies samen de ruimte uit voor de bijeenkomst en spreek het programma door.
- Bespreek ook eventuele vragen over de bewoners en eventueel de aanwezige/benodigde techniek (laptop, beamer, scherm, et cetera).

Stap 3: Bekendmaking

- Op de website vindt u een voorbeeld van een flyer.
- Vraag de erfgoedinstelling om een foto en informatie voor op de flyer.
- Hang de flyer minimaal een week voor de bijeenkomst op.
- Informeer collega's (balie, zorg en vrijwilligers) over het tijdstip en de locatie van de bijeenkomst.

De bijeenkomst

Stap 1: Voorbereiding

- Zet eventueel benodigde techniek (bijvoorbeeld microfoon, laptop, scherm) klaar.
- Bereid de ruimte voor (bijvoorbeeld: stoelen in U-vorm of een halve cirkel).
- Zet koffie en thee klaar.

Stap 2: Ontvangst erfgoedinstelling

- Overleg met de erfgoedinstelling om voor de bijeenkomst een half uur tot drie kwartier eerder aanwezig te zijn.
- Ontvang en begeleid de mensen van de erfgoedinstelling.

Stap 3: Bijeenkomst

- Breng de bewoners naar de locatie van de bijeenkomst.
- Introduceer de vrijwilligers van de erfgoedinstelling kort.
- Doe vooral mee aan de bijeenkomst! Zijn er collega's die mee willen kijken? Dan zijn zij ook van harte welkom. Het kan voor de bewoners prettig zijn om vertrouwde gezichten te zien.

Na de bijeenkomst

- Bespreek de bijeenkomst eventueel na met de medewerkers van de erfgoedinstelling.

Draaiboek voor de erfgoedinstellingen

Vorbereiding

Stap 1: Collectie

- Maak een selectie van circa tien geschikte objecten.
- Objecten moeten kunnen worden aangeraakt door de ouderen, kies daarom objecten uit een C- of D-collectie. Zorg ervoor dat de objecten niet te zwaar zijn, zodat de ouderen ze gemakkelijk op kunnen tillen.
- Als u niet beschikt over objecten die u mee kunt nemen, zorg dan voor duidelijke foto's.

Stap 2: Afspraak maken

U ontvangt een boeking via de website:

- Neem binnen een week, bij voorkeur telefonisch, contact op met de instelling om een afspraak te maken.
- Plan voor de bijeenkomst een kennismakingsgesprek. Punten die aan de orde kunnen komen:
 1. De doelgroep, eventuele beperkingen.
 2. Aanwezige en benodigde techniek of een tafel.
 3. Het tijdstip voor de bijeenkomst.
 4. Vraag of u foto's mag maken tijdens de bijeenkomst, neem dan ook een privacyverklaring conform AVG-wetgeving mee (zie website Reizend Erfgoed).

Stap 3: Vorbereiding

- Vraag een collega om te helpen bij de voorbereidingen. Het is handig om ook de presentatie als duo te doen, op deze manier kunt u de aandacht over de verschillende bewoners verdelen.

De bijeenkomst

Stap 1: Vorbereiding

- Zet/leg alle objecten klaar.
- Controleer de aanwezige techniek.

Stap 2: Bijeenkomst

- Houd rekening met een half uur inlooptijd.
- De begeleider van de zorginstelling introduceert u.
- Vertel kort wie u bent en voor welke erfgoedinstelling u werkt.
- Laat de objecten een voor een rondgaan, zorg dat de bewoners de tijd en ruimte hebben om elk object te bekijken en voelen. De vragen die zij stellen of de verhalen die bij het object loskomen zijn uitgangspunt voor het gesprek.
- Los na een half uur een korte pauze in voor koffie en thee.
- Zet de bijeenkomst voort en geeft de overige objecten door.
- Als er ongeveer een uur verstreken is, kunt u de bijeenkomst afsluiten.
- Bied de mogelijkheid aan voor een laatste vragenronde.
- Bedank de bewoners hartelijk voor hun deelname en verhalen.

Na de bijeenkomst

- Bespreek de bijeenkomst eventueel na met de medewerkers van de zorginstelling.

Praktische gegevens

Erfgoedpartners is de provinciale steuninstelling voor musea, molens, borgen, orgels, erfgoededucatie, archeologie en publiek in de provincie Groningen en is de initiatiefnemer van Reizend Erfgoed. Met alles wat we ondernemen willen we toewerken naar één doel: een krachtig erfgoedveld waar mensen zich bij betrokken voelen.

Contactgegevens

050 313 0052

info@erfgoedpartners.nl

<https://erfgoedpartners.nl/sites/reizend-erfgoed/>

